

קובץ

הערות וביאורים

בלקו"ש, בנגלה, ובחסידות

במדבר
גליון ל (ג)

יצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אחלי תורה

417 טראי עוועניו • ברוקלין, ניו יארק

שלשים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א
שנת חמשת אלפים שבע מאות וארבעים לבריאה

בס"ד. יום ו' עש"ק פ' במדבר ה' חש"מ.

מ פ ת ח

לקוטי שיחות

ג מצות נתינת צדקה

ג מצות מעשר עני

נגלה

ג נדר השליח ביחס למשלח

ד מבוי שהכשירו בקורה (המשך)

ה איך שליח לדבר עבירה

ו ירושת אחים

מכתב למערכת בענין:

ח תענית יחיד

ח שאלה ברמב"ם הל' מלכים

ח בשל תורה הולכים אחר המחמיר

ח ונשלמה פרים שפתינו

ח שכר פסיעות

ח מצות והלכת בדרכיו

ח קיום השליחות לאחר מיתת המשלח

ט ישוב לסחירה ברש"י

ט בגמ' עד דקדיש והדר בעיל

יא היכי תימצי

מענה כ"ק אד"ש לגליון כט:

"נת' ות"ח.

ודבר בעתו -

בסמיכות לל"ג בעומר

יום שמחתו גדולה דהרשב"י.

אזכיר עה"צ."

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

א. בהליקוט דפ' אמור ש.ז. אות ה' מבאר שיש ב' אופנים איך לבאר מהו עיקר ההדגשה בנתינת צדקה אם הוא בעיקר מה שמוציא מרשותו או העיקר הוא הנתינה להעני עיי"ש, ובהע' 38 מסביר שזה תלוי בהטעמים דמצות פאה ומתנות עניים.

והנה יש להעיר דמצינו בד"ה לך לך חש"ב ביאור בענין הצדקה דמתאים יותר להצד דהעיקר הוא ההוצאה מרשותו וז"ל שם אות ד': הנה מי שהוא מחשיב ומייקר את עצמו הרי צריך הכל לעצמו וגם כל הדברים המותרים נדמה לו מצד .. יוקר נפשו בעיניו שהם מוכרחים אליו מאד וא"כ איך יתן מה שמוכרח אליו לזולתו ומכש"כ אם הדבר בא לו ע"י יגיעה שהניח כחות נפשו עד שהרויח בודאי אינו שייך שיתן לזולתו הצטרכותיו אף המותרות שלו אז יתן לעני ג"כ, אך בזאת אינו יוצא חובת מצות צדקה כי ענין מצות הצדקה הוא טובת עצמו נוסף על טובת זולתו והיינו דלבד זאת מה שממלא להעני את מחסורו הנה הכוונה בזה הכפי' והביטול שלו כמ"ש משפט וצדקה ביעקב אתה עשית וכתיב ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט וכתיב והי' מעשה הצדקה שלם.

הרב שלמה זלמן מאיעסקי
- משפיע בישיבה -

ב. בהליקוט בפ' אמור ש.ז. מבואר באות ח' דלכך משמיט רש"י בפ"י מעשר עני כי העיקר הוא שהנתינה יהי' כראוי ובמעשר עני אין הנתינה כראוי מאחר שיש לו בזה טובת הגאה אין הנתינה בשלימות משא"כ בתו"כ שהעיקר הוא ההוצאה מרשותו הרי מעשר עני משתווה גם ללקט בזה כי ההוצאה מרשותו ה"ה כלקט ופאה.

ולכאורה צ"ב דמאחר שבמעשר עני יש לו בזה טובת הנאה הרי גם ההוצאה מרשותו אינו בשלימות וכראוי מאחר שמשמש במעשר עני זו להנאת עצמו א"כ אי"ז הוצאה לגמרי מרשותו?

הנ"ל

נ ג ל ה

ג. באבני מילואים סי' ל"ה סק"א מביא מחשובת הריב"ש סי' פ"ג (הוא ט"ס וצ"ל פ"ב), וז"ל: ואם השליח אומר

- קדשתי' -

קדשתי למשלח והיא אומרת לא נתקדשתי הנה המשלח אסור בקרובותי מפני דברי השליח שהוא כמותו כו' ואע"פ שאין השליח כבעל לגמרי דהא איפסקא הלכתא בפ' האיש מקדש שהשליח נעשה עד והאומר לשנים צאו וקדשו לי אשה הן הן שלוחיו הן הן עדיהו היינו משום דאינו נוגע בדבר ואין לו הנאה בעדות זו אבל מכל מקום הרי הוא כמותו בכל עניני השליחות, עכ"ל.

ולא הבנתי דהרי טעם הדין דהאומר לאשה קדשתיך ה"ה אסור בקרובותי הוא מטעם שוי' אנפשי' חתיכה דאיסורא שהוא מטעם נדר וא"כ איך זה שייך בענין העד דאף שהוא כמותו אבל אין יכול לעשות נדר על משלחו.

הרב פנחס קארף
- משפיע בישיבה -

ד. והנה עם הסברא הזו שיתכן לומר שנעשה דין רה"י מדרבנן לענין לסלטל בתוכו אף שמדאורייתא אינו רה"י כלל אפשר להסביר בזה פשט נכון בתוס' וממילא תתורץ קו' רע"א על התוס' דהנה הגמ' דף ו' ע"א אמה מר זוהי רה"י למעוטי מאי למעוטי הא דר' יודא דתניא יתר על כן אמר ר' יודא מי שיש לו ב' בתים בשני צדי רה"ר עושה לחי מכאן ולחי מכאן או קורה מכאן וקורה מכאן ונושא ונותן באמצע אמרו לו אין מערבין רה"ר בכך עכ"ל הגמ' ופי' רש"י לחי מכאן ולחי מכאן בשתי פאות של אחד מן הבתים להיכר בעלמא דקסבר ר"י ב' מחיצות הוי רה"י מדאורייתא והא איכא שתי מחיצות מעלייתא מחיצות של ב' בתים עכ"ל רש"י ואת זה הוא בא למעט בגמ' שרק זה הוי רה"י שיש ג' או ד' מחיצות ולא של ר"י שיש לו רק ב' מחיצות ומקשים התוס' ד"ה יתר על כן וז"ל וא"ה אמאי לא מייתי הכא מתניתין דכל גגות (עירובין צ"ה) דקתני התם ועוד אמר ר"י מערבין למבוי המפולש וי"ל דמתניתין איכא לפרושי דמערבין בצורת הפתח וקסבר ג' מחיצות דאורייתא אי נמי הוה אמינא דמתני' איירי במבוי המפולש לרה"ר אבל אין רה"ר עוברת לתוכה להכי מייתי הברייתא דיתר על כן דאפי' רה"ר (גמורה) עוברת בה מטלטלין ע"י לחי או קורה משום דשתי מחיצות דאורייתא ואע"ג דבפ"ק דעירובין דף י' משמע דלכל היותר לא התיר ר"י אלא עד י"ג אמה ושליש היינו מדרבנן אבל מדאורייתא אפי' ברוחב ט"ז אמה מטלטלין דאית לי' ב' מחיצות דאורייתא דע"כ צ"ל דר"י מיירי ברה"ר גמורה שבוקעין שם רבים כדמוכח בפ"ק דעירובין דף ו' ושם פירשתי עכ"ל התוס' והנה בגליון רע"א כתב ע"ז שכתבו התוס' דזה שהתיר ר"י עד י"ג אמה ושליש היינו מדרבנן וז"ל ולא זכיתי להבין הא מה ונותן לחי וכו' ונושא ונותן היינו אף מדרבנן דמדאורייתא לא צריך ללחי דהא סבר ב' מחיצות דאורייתא עכ"ל והביאור בדברי הרע"א דהוא למד שזה שהתוס'

- מקשה -

מקשה בזה שכתבו ואע"ג דכיון שהתוס' תירצו דאה"נ שמביא את הברייתא כי מהמשנה לא היינו יודעים שר"י מיירי ברה"ר גמורה ולכן הביא את הברייתא שאף ברה"ר גמורה שרבים עוברים בתוכה גם שם אמר ר"י ששתי מחיצות הוי רה"י ולפי"ז מקשה התוס' כיון שר"י מיירי ברה"ר גמורה ורה"ר גמורה הלא הוי רק בט"ז אמה ובערובין אמרינן שלא התיר ר"י אלא עד י"ג אמה ושליש וע"ז תי' התוס' שזה שלא התיר רק עד י"ג אמה ושליש הוא רק מדרבנן אבל מדאורייתא מתיר ר"י ע"י לחי גם בט"ז אמה ולפי"ז גם ברוחב ט"ז מתיר ר"י ע"י לחי אבל זה רק מדאורייתא אבל מדרבנן מותר לסלטל רק אם זה עד י"ג אמה ושליש וע"ז מקשה הרע"א דהא מדאורייתא מותר לסלטל בלי לחי לגמרי כיון ששתי מחיצות מן התורה וא"כ זה שהוא מתיר ע"י לחי זה רק מדרבנן וא"כ איך הוא מתיר ברה"ר גמורה שהיא ט"ז הלא לא התיר ר"י אלא עד י"ג אמה ושליש.

והנה מה שפשוט לרע"א ללמוד בתוס' שכיון שהסיק התוס' שר"י מיירי ברה"ר גמורה א"כ ע"כ זה מיירי שזה רחב ט"ז אמה אין זה פשוט כ"כ דבערובין דף ו' ע"ב פירשו לפי הועי"ל שאם רה"ר עוברת בתוך המבוי הוי זה רה"ר גמורה אף שאין ברוחב המבוי ט"ז אמה אמנם הרע"א למד את התוס' כאן לא לפי הועי"ל שבתוס' בערובין כי אם התוס' כאן היו סוברים כמו הועי"ל בערובין שאם רבים עוברים בתוכו הוי זה רה"ר גם אם אינו רחב ט"ז א"כ לא הקשו התוס' כלום מזה שלא התיר ר"י אלא עד י"ג אמה ושליש די"ל דגם כאן הוא מיירי בפחות מי"ג אמה ושליש ומ"מ זה הוי רה"ר גמורה וע"כ למד הרע"א שהתוספות כאן לא סובר כמו הועי"ל שם וא"כ כיון שפי' שר"י מיירי ברה"ר גמורה א"כ מיירי ברחב ט"ז וא"כ הקשו הלא לא התיר ר"י אלא עד י"ג אמה ושליש.

(המשך יבוא אי"ה)

הרב יחזקאל אלי' סטוליק

- ר"מ בישיבה -

ה. בקידושין מב, ב מבואר דאין שליח לדבר עבירה, דאמרינן דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, ובסמ"ע (ח"מ סי' קפ"ב ס"ק ב') ביאר זה ד"יכול המשלח לומר סברתי שלא ישמע לי לעשותו, לכך אין המשלח חייב עיי"ש, ומובן מזה דאם השליח הוא שוגג לא שייך האי טעמא, וחייב המשלח, וכן הוא בתוס' שם בד"ה אמאי, אלא דלפי"ז צ"ל דגם היכא שהמשלח הוא שוגג, כיון שהוא לא ידע דזהו עבירה, בודאי חשב שישמע לו, ולפי"ז גם בנדו"ז צ"ל דיש שליח לדבר עבירה, ולפי"ז קשה לי דמה מקשה בגמ' ממעילה דשם מצינו דישלד"ע, דהרי שם כיון דהמשלח הוא שוגג

- (דדוקא) -

(דדוקא אז מעל, וכמבואר בתוס') א"כ גם בכל התורה כולה צ"ל דישלד"ע באופן זה לפי הסמ"ע, וא"כ מנין יודע בגמ' דמעילה שאני, דבזה אמרינן ישלד"ע, וצ"ע.

ש.ד.ש.

תלמיד ב-770

ו. *ברמב"ן על התורה (במדבר כז, ט) כתב וז"ל: קבלו רבותינו כי האב יורש את בנו כאשר אין למת זרע, והכתוב לא הזכיר זה והטעם כי במשפטי הירושה כל מנחיל נוחל, כי הקורבה שוה, וכיון שאמר הכתוב שהבן יורש את אביו גם האב יורש את הבן, ועוד כי הירושה היא בשלשלת הזרע ביוצאי חלציו ולא בצדדין, א"כ ונתתם את נחלתו לאחיו משמוש נחלה שהאב יורש בקבר וממנו חבוא לאחים כו' עכ"ל, ובאבן עזרא שם (פסוק יא) כתב: "ולדעת הנחלות אם יירש האב... צריכים אנחנו לקבלה". וכ"ז מובא בלקו"ש פ' בהר ש.ז. בהערה 14 עיי"ש.

ובפשטות משמע דראב"ע חולק על הרמב"ן, דהרמב"ן כתב דהכתוב לא הוצרך להזכיר ירושת האב כי הוא מובן במילא, משא"כ בראב"ע מבואר דצריכים אנחנו לקבלה הענין דירושת האב, וכך הוא בההערה הנ"ל בלקו"ש.

ולכאורה אפשר לומר דראב"ע סב"ל כמ"ש הב"י חו"מ סי' רנ"ג (בד"ח שכיב מרע שצוה) דירושת אחים אינו בדרך משמוש ע"י האב שיורש בקבר, אלא הוא בא באופן ישר מאחיו גופא, כמו בבן שיורש את אביו עיי"ש, (ובדרכי משה סק"ח שם חולק ע"ז וסב"ל שהאח יורש בדרך משמוש מהאב, וזהו כשיטת הרמב"ן הנ"ל), ולכן סב"ל לראב"ע דאף שכתוב דאח יורש את אחיו, מ"מ עדיין אנו צריכים לקבלה, שגם האב יורש, כי מזה שהאח יורש לא ידעינן עדיין ירושת האב, כיון דאין זה בדרך משמוש, אלא באופן ישר, כמ"ש הב"י.

אלא דלכאורה יש לעיין בשיטת הרמב"ן, דהרי בגמ' ב"ב קט, א (ועד"ז בספרי פ' פנחס שם) יש דרשה מיוחדת שהאב קודם לאחים, דבמקום בת אתה מעביר נחלה מן האב ואי אתה מעביר נחלה מן האב במקום אחיך, וכך יש דרשה דשאר עיי"ש, וכיון דכל יסוד ירושת אחים, אינו אלא ע"י האב כנ"ל, א"כ כ"ש שהוא צריך להיות קודם, ולמה צריך ללימוד מיוחד לזה?

ובדוחק הי' אפ"ל דהן אמת דלהו"א דירושת אחיך קודם, שפיר צ"ל דאינו בדרך משמוש ע"י האב, אלא בא באופן ישר, אבל כיון דלמסקנא ילפינן דהאב קודם, שוב אמרינן דהאחיך יורשיך בדרך משמוש ע"י האב, ולפי"ז הי' אפ"ל דבאמת גם ראב"ע סב"ל דירושת אחיך הוא בדרך משמוש, לפי המסקנא, והא דכתב שצריכים אנחנו לקבלה, היינו דלולי זה

- הי' -

(* לע"נ דודי ר' ירחמיאל ב"ר אברהם יצחק ע"ה נפטר ביום כ"ו אייר ה'תש"מ באה"ק.)

הי' אפ"ל דאחיך יורשיך באופן ישר בלי משמוש, אלא דזה אינו מובן כ"כ, דכיון דמצינו שיש סברא דירושת אחיך הוא בדרך ישר בלי משמוש, מנלך לומר גם לפי המסקנא דאינו כן, ויל"ע בזה, ועי' קו"ש ב"ב שם.

והנה עי' באבני מילואים סקנ"ז סק"א שהביא שיטת הגאונים דיבמה הנופלת למומר, אין בזה דין יבום וחליצה, והקשה ע"ז הב"י דמהו המקור לדין זה, והרי אעפ"י שחטא ישראל הוא, וביאר באבני מילואים שם דהרי מבואר ביבמות יז, ב דאחיך מן האם אין בהם דין יבום דהרי כתוב כי ישבו אחים יחדיו, ודרשינן יחדיו בנחלה, ואחיך מן האם אין נוחלין נחלה אחת, ואין נוחלין זה את זה, ולכך ליכא לגבייהו דין יבום וחליצה, ומבאר באבני מילואים דכיון דכתוב בתשובת הרא"ש (כלל י"ז ס"י) שמביא מה שכתב ר' יהודה הכהן לרבנא משולם ב"ר קלונימוס דמומר אינו יורש את אביו, דכתיב זרעך אחריך, מי שזרעו מיוחס אחריו, יצא מומר שאינו מיוחס אחריו, א"כ אינו יורש את אביו מן התורה, וא"כ שוב לא קרינן גבייהו "יחדיו" (כמו באחיך מן האם) במילא אין בו דין יבום, עיי"ש היטב באב"מ.

ובשו"ת חת"ס אבע"ז ח"ב סע"ד הקשה ע"ז דאף שהאב"מ הביא לשון רש"י שצ"ל ב' דברים, נוחלין זא"ז, ונוחלין נחלה אחת, הרי ברש"י גופא לא נזכר שם אלא תנאי אחד, שנוחלין זא"ז פרט לאחיך מן האם, אבל לא הזכיר כלל ענין הב' שנוחלין נחלה אחת מאביהם, א"כ אף במומר אף שאינו יורש מאביו לפי הנ"ל, אבל מ"מ את אחיו הרי הוא יורש, וגם מוריש לו, דבזה לא כתוב תנאי שמיוחס אחריו וכו', וא"כ בודאי הם אחים בנחלה, ואכתי קשה למה אין בהם דין יבום לשיטת הגאונים, ועיי"ש שנשאר בקושיא על האב"מ.

אבל לפהנ"ל אפשר לתרץ קושייתו בפשטות, דהאבני מילואים סב"ל כשיטת הרמב"ן דכל יסוד הדין דירושת אחיך הוא בדרך משמוש מן האב, (וכן מבואר בהדיא בקצוה"ח ריש סי' רפ"א, עיי"ש), וא"כ כיון דאין המומר יורש את אביו, במילא אינו יורש גם מאחיו, כיון דזה עובר ע"י האב, ובמילא אינם אחים בנחלה, ולכך אין בהם דין יבום.

אלא דבאמת גם לולי הנ"ל יש לתמוה בקושיית החת"ס, דהרי מפורש שם ברש"י אח"כ (בד"ה המיוחדים) דיחדו היינו שנוחלין נחלה אחת עיי"ש לגבי לוט ואברהם (ועי' ברשב"א שם) וא"כ הרי באמת נקט רש"י גם ענין זה, אלא שהאבני מילואים העתיקם כאחת, וא"כ מהו קושיית החת"ס בכלל על האבני מילואים וצ"ע.

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי

ז. לכבוד המערכת שיחיו:

אחרי הפסק ארוך, הנני בא עוה"פ בכמה דברים הקשים לי, ובודאי יעינינו בהם התלמידים שיחיו, וע"י העיון כדבעי, ופלפול התלמידים, אולי יעזרו לי וימצאו להם פתרון.

(א) קיימ"ל דיחיד שהתענה על החולה ונתרפא, הרי זה משלים תעניתו, (עי' תענית י, ב) וצ"ע דמקרא מפורש הוא אצל דוד שצם על בנו הראשון שמת. וכתיב (עי' שמואל ב' י"ב - ט"ז, כ) שלאחר מיחתו אכל ושחה?

(ב) הרמב"ם (פ"ט מהל' מלכים ה"א) כתב דאברהם אבינו נצטווה על המילה והתפלל שחרית, יצחק התפלל מנחה וכו' ובמצרים נצטווה עמרם במצוות יתרות, עד שבא משה רבנו ונשלמה תורה על ידו, עיי"ש. וצ"ע דאיזו מצוות נצטווה עמרם במצרים, ומניין לו להרמב"ם דבר זה? אבל ראיתי שכן הקשו בנו"כ על הרמב"ם ולא תירצו.

(ג) בגמ' (עירובין ז, א. יבמות יד, א) אמרו שקודם שיצא הבת קול דהלכה כבית הלל, הרוצה לעשות כדברי ב"ש עושה, והרוצה לעשות כדברי ב"ה עושה, (כי היו מסופקים אם להכריע כהרוב או כהמחדדי שפי) וצ"ע דבגמ' (ע"ז ז, א) אמרו דאם נחלקו שני חכמים ולא הוכרעה הלכה כמי, דבשל תורה הולכים אחר המחמיר, ובשל סופרים הלך אחר המיקל, וא"כ במחלוקת ב"ש וב"ה, למה ניתן הברירה לעשות כמו שחפץ?

(ד) מזכירים כל קרבנות היום מטעם "ונשלמה פרים שפתינו", וכך מזכירים קרבן של כל יום ויום בתפילת המוספין, וצ"ע דלמה אין מזכירים מנחת העומר בתפילה, ביום ט"ז בניסן, שאז היו מקריבים העומר?

(ה) הפוסקים למדו מהגמ' סוטה (כב, א) שאם יש לו לאדם שתי בתי כנסיות בעירו, ילך להתפלל ברחוק יותר, מפני שיש לו שכר פסיעות, וצ"ע ממשנה במנחות (סד, ב) שמצות העומר להביא מן הקרוב והטעם מפני שאין מעבירין על מצוות? (עי' שו"ע אדה"ז או"ח סי' צ' סעי' י"ב).

(ו) החינוך במצוה רמ"ג כתב המצוה של אהבת ישראל שאדם צריך לחמול על ישראל ועל ממונו כמו שאדם חומל על עצמו שנאמר "ואהבת לרעך כמוך", ובמצוה אחרת (תרי"א) הביא המצוה של "והלכת בדרכיו" שמחייבת העשי' בינינו לביין זולתינו על דרך החסד והרחמים, וצ"ע מה באה המצוה דוהלכת בדרכיו שצ"ל ע"ד החסד והרחמים וכו' לחדש על המצוה דואהבת לרעך כמוך?

הרב צבי גינזבורג
ברוקלין, נ.י.

ח. הקצה"ח בסי' קפח ס"ק ב' מסביר הדין דפ"ב דגיטין "האומר חנו גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי ומת לא יתנו לאחר מיחה" דאין הטעם מפני שבמיתת המשלח בטלה

השליחות כי באמת השליחות קיימת כי כבר עמד השליח במקום המשלח, אלא הטעם הוא כי לאחר מיתה בטל רשות המשלח וכמו שהמשלח עצמו אינו יכול ליתן הגט לאחר שבטלה רשותו כמו"כ השליח. עיי"ש בביאור דבריו. ועפ"ז מקשה שם לפי הדיעה שעדיו בחתומיו זכין לו ובתנאי אם מטא לידי' לבסוף שאז גם אם מכר לאחר בין חתימה לנתינה עדיו בחתומיו זכין לו למפרע. ולפי"ז הוא מקשה שא"כ בעבד דזכות הוא לי' יתנו גם לאחר מיתה מאחר דעדיו בחתומיו זכין לי' והרי מטא לידי' לבסוף כי הרי השליח במקום המשלח גם לאחר מיתה וכנ"ל, עיי"ש.

ולכאורה יכולים לבאר זה בהקדים טעם הדין מה שעדיו בחתומיו זכין לי' דוקא אם בא לידי' לבסוף והרי אין זה גזה"כ, וא"כ ממ"נ אם הם זכין בתחילה א"כ למה זה דוקא אם בא לידי' לבסוף אלא הטעם הוא כי זה שהעדים זוכין לי' אין זה במילא אל שהם מכוונים לזכות בשבילו וע"ז אומרים שאין העדים מכוונים לזכות בשבילו כ"א באופן ה"לפועל בא לידו לבסוף והיינו באופן שבאמת רצה המקנה להקנות והראי' שלבסוף נתן לו השטר בזה מקדימים העדים וזוכים בשבילו בתחילה. במלים אחרות היכא שבלא החסרון שלא הי' כאן קנין מוקדם הי' כאן קנין בשלימות אזי מקדימים בשבילו הקנין אבל היכא שמבלעדי ההקדמה אין כאן קנין כי אין גט לאחר מיתה בזה אין העדים מקדימים.

הרב פנחס קארף

- משפיע בישיבה -

ט. בגליון כח (מח) מעיר הת' י.י.ח. אמתניתין המקדש את בתו סתם, דבדף נא, ב מפרש רש"י אחת מבנותיך מקודשת לי, ובדף ס"ד ע"ב מפרש"י בתי מקודשת לך?

ויש ליישב השינוי ברש"י, דהנה בהמשנה עצמה (בדף סד) הרי כוונת המשנה לחדש דהמקדש בתו סתם אין הבוגרות בכלל, היינו, מכיון דאין הגדולה ברשות האב לקדשה (ראה רש"י), ולכן נקט רש"י אופן הקידושין בלשון בתי מקודשת לך, דזהו כוונת המשנה דקידושין אלו שהאב מקדש אינם קידושין, משא"כ בדף נא מדברת הגמ' אין שהקידושין הם מצד הבעל (אינם מסורים לביאה) ולכן כשמדייקים ממשנה זו לענין הבעל מתאים הלשון אין שהקידושין הם מצד הבעל אחת מבנותיך מקודשת לי.

שניאור זלמן איידעלמאן

יוד. בנוגע מה ששאל הרב דקווינס (בגליון כט (מט)) מה שאמרה הגמרא בדף ה' ע"א וכתב לה בכתיבה מתגרשת ואינה מתגרשת בכסף, וקאמר שם התוס' ד"ה מה הוי' בכסף ולענין ביאה ליכא למימר מה הוי' בביאה אף יציאתה בביאה שלהתרחק

- ממנה -

ממנה מגרשה וכו' ע"ש. ובגמ' דף ט ע"ב אמר בהוה אמינא
עד דקדיש והדר בעיל ואם נאמר דכסף אינו מועיל רק עד
ביאה שוב ליכא כלל שתגרש בכסף דביאה ל"ש בגירושין
וא"כ שוב צריך לדרוש וכתב לה בכתיבה מתגרשת ואינה
מתקדש בכתיבה וא"כ מניין לנו שמהני שטר בקידושין.

והנה קושיא זו מובא כבר במקנה עיי"ש. ועיין בספר
אמרי מרדכי עטרת מרדכי בדף ט' ע"ב. וז"ל לכן לולא
דמסתפינא מרבוחי הייתי אומר פי' אחר בג' דמאי דקאמר עד
דמקדש והדר בעיל איך הכוונה שלעיקר הקנין חסר עוד קנין
ביאה, דביאה אינה לעיקר הקנין רק שהתורה רוצה שאחר
הקידושין תבעל לבעלה ואז יועיל הקידושי כסף והענין דומה
למה דאמרינן בקידוש של שבת ויו"ט שצריך קידוש במקום
סעודה אף שהקידוש על היין הוא בשלימות מ"מ צריך עוד
סעודה ובלא סעודה אינו מועיל הקידוש אבל הסעודה אינה
חלק מהקידוש וכן נמי כאן איך הבעילה חלק מן הקידושין
ועיקר הקידושין הוא הכסף רק שהתורה רוצה שלא יחול קידושי
הכסף עד אחר הביאה כיון שכל הקידושין הוא הכנה לביאה
וכו' וזה דקאמר הגמ' הנ"ל דה"א דצריך ביאה ממש לא שהביאה
תהי' לשם קידושין רק שהיא תנאי מבחוץ שהתורה רוצה שיהי'
ביאה ממש ואז יגמרו הקידושין הראשונים וכו' וגם הגמרא
שבדף ח' מתורץ דכיון דהכסף לבדו הוא הקידושין והביאה
היא ענין אחר ודוקא בכניסה רצה התורה שיהי' אח"כ גם
ביאה אבל ביציאה הו"א שמועיל כסף לבד שהוא העיקר אי לאו
קרא דממעטו וכתב בכתיבה מתגרשת ואינה מתגרשת בכסף,
עיי"ש בכל האורך.

ולהעיר ששמעתי מחכם א' שלפי ביאורו בג' עד דקדיש
והדר בעיל יש לבאר השער המלך ממה שהקשה האבני מילואים
עליו בסימן לג ס"ק ב' עיי"ש והמ"י.

אחד מהתמימים דמאריסטאון

ה י כ י ת י מ צ י

- (א) הי"ת שאדם שלא שמר ממונו כראוי ונגנב ממנו ואדם אחר מחוייב לשלם לו אותו ממון?
- (ב) הי"ת בשטר, ששטר כשר שאין בו חשש פסול אין גובה בו ואם יש בו חשש פסול עי"ז גובה בו?
- (ג) הי"ת שאדם שמתה פרתו בביתו ועי"ז מוכרח לשלם לאחר דמי שווי' של פרה?
- (ד) הי"ת שאם מלוה חייב שבועה כנגד הלוה אף שהלוה מוחל לו השבועה אעפ"כ צריך המלוה לישבע?
- (ה) הי"ת מקוה חסר שנפלו בתוכו שלשה לוגין מים שאובין ונפסל המקוה ואח"כ יחזור להכשרו מעצמו?
- (ו) הי"ת שאחד קיבל עליו איזה איסור בנדר וחבירו יכול לפוטרו מן האיסור אף בלי התרה?
- (ז) הי"ת בבהמה שהריאה טריפה והבהמה כולה כשרה?
- (ח) הי"ת דע"י הפרת הנדר לאשה גרם לה איסור ובלא הפרה יש לה היתר?
- (ט) הי"ת דבר שמותר למכור לנכרי ואסור להאכיל להחתולים?
- (י) הי"ת מי שרוצה לעשות דבר שצריך ברכה לפני' אם הוא עצמו רוצה לברך אסור ואם אחר מברך מותר לעשותו?
- (יא) הי"ת שיש רשות לבן לעבור על נדרי אביו?
- (יב) הי"ת שגוי העושה מצוה יהי' נחשב יותר מעבד שלא נשתחרר אע"פ שהוא חייב במצות?

לזכות

החתן התמים יוסף יצחק שיחי'

בן הרה"ח הרה"ת ר' צבי אלימלך ע"ה

והכלה חנה שרה שיחיו

שפאלטר

ליום נישואיהם בשעתומו"צ

יום א' ג' סיון ה'תש"מ

נדפס ע"י הוריהם

מרת אסתר מאטיל תחי' שפאלטר

הרה"ח ר' אייזיק וזוג' גאלדא שיחיו שוויי

כתובת המערכת :

417 Troy Ave. הערות וביאורים

Brooklyn, N.Y. 11213 U. S. A.